

KWA Bedrijfsadviseurs **Terugblik 2020**

Coronapandemie en verduurzaming

We kunnen er niet omheen: de coronapandemie. Dé grootste invloed in 2020. Maar we zien ook wat anders. Dat bedrijven de huidige omstandigheden juist aangrijpen om nieuwe kansen te creëren, te innoveren. De huidige economische situatie is de aanleiding om de bedrijfsprocessen te vernieuwen. Bij die vernieuwing is duurzaamheid essentieel. Met onze expertise van wet- en regelgeving én de technische oplossingen hebben we de industrie en grote instellingen in Nederland weer verder kunnen helpen verduurzamen.

In deze Terugblik 2020 leest u over onze prestaties bij onze klanten en binnen onze organisatie.

Directie KWA Bedrijfsadviseurs

Bas Oldenhof en André Lokhorst

Terugblik 2020

EED Energie-audits bij 160 bedrijven

Totaal energieverbruik
bedrijven 29 PJ.

In kaart gebracht
energiebesparingspotentieel is 7,7 PJ.
(=146.000 huishoudens of
26% van het totaal energieverbruik)

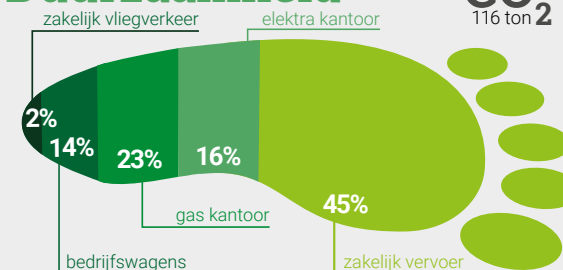
Financieel overzicht

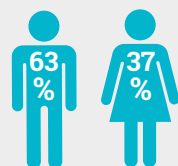
Omzet 2020	8,5 M euro
Omzet 2019	8,1 M euro
Omzet 2018	6,9 M euro
Omzet 2017	6,6 M euro
Omzet 2016	6,5 M euro
Omzet 2015	6,2 M euro

Duurzaamheid

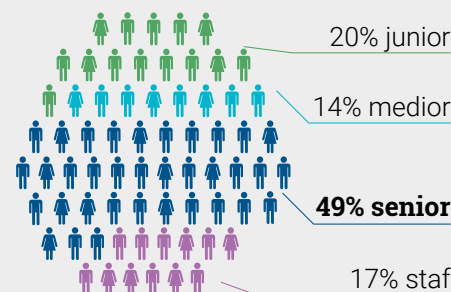
CO₂
116 ton

Organisatie

89% participeert
in eigendom KWA

71 medewerkers

Makeonline®
HANDS-ON COMPLIANCE

Gebruikers:
Alle bedrijfs-
sectoren in
Nederland

6% groei
van
gebruikers

Klanten en projecten

760 klanten

Informatienetwerken

KAM
contactgroep

Brzo
werkgroep

PWGP
productiewerkgroep
procesindustrie

BNET
bedrijfsnetwerk
energietransitie

PWG
productiewerkgroep

Kennisdeling

Organisatie van
circa 50 (online)
bijeenkomsten

+ 100 artikelen op
KWA.nl en publicatie
diverse
artikelen
in vakbladen

Bijvoorbeeld
10 trainingen
over veiligheid

Organisatie

Als onafhankelijk adviesbureau adviseert KWA haar klanten op het gebied van milieu en omgeving, KAM-management, energie- en procestechniek en arbo en veiligheid. We bieden onze klanten praktische kennis waarmee we inzetten op langdurige en professionele verbintenissen met onze relaties.

Wie zijn wij

KWA Bedrijfsadviseurs is ontstaan uit de vereniging Krachtwerktuigen, die opgericht is in 1915. Door de jaren heen zijn we van een energieadviesbureau getransformeerd naar een breed adviesbureau.

Terugblik 2020

U leest nu de Terugblik over 2020. Een interactief verslag over de prestaties van KWA. KWA draagt namelijk binnen en buiten haar reguliere bedrijfsvoering bij aan een duurzamere toekomst. Deze Terugblik presenteert de ontwikkelingen van het afgelopen jaar en geeft een tipje van de sluier waar we in 2021 mee aan de slag gaan.

Missie

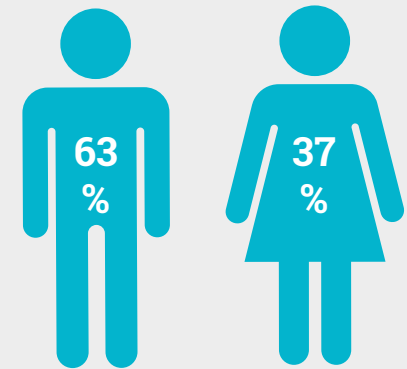
- KWA draagt bij aan duurzaam ondernemen door haar klanten te helpen met het verminderen en beheersen van hun energie- en milieubelasting, door het actief adviseren van duurzame, effectieve en innovatieve oplossingen.
- KWA deelt haar kennis en ervaring met haar stakeholders, zowel klanten als de gehele omgeving waarin KWA opereert.
- KWA is intern actief aan de slag met duurzame bedrijfsvoering, waardoor ook de externe bijdrage wordt gestimuleerd (practice what you preach).
- KWA is een aantrekkelijke werkgever, waar duurzame inzetbaarheid van de medewerkers voorop staat.

Medewerkers zijn eigenaar

Alle medewerkers in vaste dienst krijgen de mogelijkheid aandelen te kopen om zo te participeren in KWA. Zo'n 89% is mede-eigenaar. Daarmee hebben ze daadwerkelijk invloed op de bedrijfsvoering, de investeringen en het rendement dat KWA uiteindelijk behaalt. Door dat eigenaarschap heeft bijna iedereen ook een stem bij de benoeming van een nieuwe directeur. In 2020 werd Bas Oldenhof via een online stemming en instemming benoemd tot nieuwe directeur. Best uniek te noemen.

Komen en gaan van medewerkers

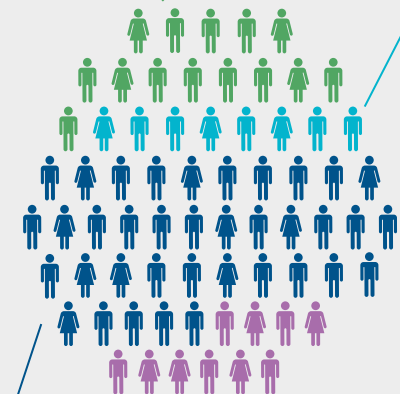
Eind 2020 waren er 71 medewerkers in dienst. In 2019 waren dat er 69. Dit betekent dus een groei van 3%. Van die 71 is er 37% vrouw en 63% man. Nog meer feiten: van de 71 medewerkers is 20% junior adviseur, 14% medior adviseur en 49% senior adviseur. De overige 17% is staf.

89% participeren
in eigendom KWA

71 medewerkers

20% junior 14% medior

49% senior

17% staf

Nieuwe medewerkers in 2020

In 2020 werden 9 nieuwe medewerkers aangenomen.

Wie zijn zij en wat doen ze bij KWA?

Janine Ietswaard
**Adviseur Compliance
en Makeonline**

"Makeonline is de software-

tool waar ik me mee bezighoud. Ik help onze klanten bij het inrichten en gebruiken ervan. Dat kan ook heel goed op afstand. Met video-bellen en schermen delen zijn de lijntjes kort en weten klanten ons goed te vinden wanneer er vragen of problemen zijn. En wat gaaf om te zien dat onze klanten steeds beter zicht krijgen op hun compliance-vraagstuk."

Geertruida de Weger
Officemanager

"2020 was een bijzonder jaar om te starten.

Mijn taken rondom interne communicatie, HR-beleid en het aansturen van het Support Team kwamen in een totaal ander daglicht te staan. Ik ben trots om onderdeel uit te maken van zo'n professionele club met betrokken collega's die gaan voor resultaat en het goed hebben met elkaar, ook nu de wereld om ons heen zo veranderd is."

Ingmar Moes
**Adviseur Energietechniek
en installaties**

"Afgelopen jaar heb ik met

plezier gewerkt aan verschillende opdrachten, zoals rekenmodellen, onderzoek naar duurzame energieopwekking op locatie en EED-rapportages. Het leuke aan het werk is onder andere de variatie aan opdrachten voor verschillende bedrijven, bedrijfsbezoeken, het opdoen van nieuwe kennis op het gebied van processen en installaties en het hebben van leuke collega's."

Berry de Jong
**Adviseur Procestechniek
en energie**

"Bij KWA help ik de

klant om de volgende stap te zetten in de energietransitie, met een besparingsonderzoek, subsidieaanvraag of businesscase. Geen dag hetzelfde vanaf mijn thuiswerkplek, want dit bedrijf heeft een open cultuur en daarin staat niet alleen de klant, maar ook de medewerker centraal."

8 2019 2020 2021 2022

Organisatie

Gaby Brand
**Adviseur Arbo
en Veiligheid**

"Ik heb nog nooit zo'n warm welkom gekregen als bij KWA. Daarnaast biedt KWA mij een grote diversiteit van werkzaamheden aan, precies wat ik zocht. Zo kan ik RI&E's uitvoeren, ATEX-beoordelingen doen, PGS-toetsingen en me ontwikkelen op nieuwe gebieden zoals bedrijven adviseren op het gebied van li-onbatterij-opslag."

Thessa van de Water
Secretaresse

"Gestart voor het Support Team in een van de drukste maanden van het jaar. Desondanks heb ik het gevoel dat er alle tijd en aandacht was om mij (grotendeels) vanuit huis in te werken. Fijn wanneer je collega's je laten weten dat je voor hen, juist in zo'n drukke periode, al snel van waarde bent voor het team."

Richard Garcia
**Adviseur Arbo
en veiligheid**

"Een leuke start: ondanks de coronamaatregelen zie ik veel collega's en word ik betrokken bij lopende en nieuwe projecten. Binnen mijn eerste 2 maanden kon ik al collega's ondersteunen bij een gevaarlijke-stoffenbeoordeling en vervulde ik interim-ondersteuning."

Annemarieke Oudendorp
Facilitair medewerker

"Ik heb afgelopen jaar het archief aangepakt en 7 grote containers met oud papier laten afvoeren. En daarna 190 dozen gearhiveerd, die nu extern opgeslagen zijn. Ook was ik betrokken bij het uitleveren van computer-hardware aan de medewerkers."

Joost Swiggers
**Adviseur Milieu en
gevaarlijke stoffen**

"Ik ben eind november in dienst gekomen. Ik kreeg een warm en openhartige ontvangst door alle collega's, waaruit de samenhang en enorm zichtbaar is."

8 2019 2020 2021 2022

Financieel overzicht

KWA is al jaren een financieel stabiel bedrijf waarvan het eigendom in handen is van de medewerkers (participatiegraad circa 89%). KWA laat in de afgelopen jaren gestage groei zien. De omzet over 2020 was 8,5 miljoen euro.

Daarmee hebben we, ondanks de coronapandemie, wederom een record behaald. Wij blijven inzetten op duurzame groei, ook financieel, om onze klanten

blijvend te ondersteunen en tegelijkertijd te kunnen investeren in de duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers.

In 2020 zagen we de omzet verder groeien naar 8,5 M euro, in lijn met onze

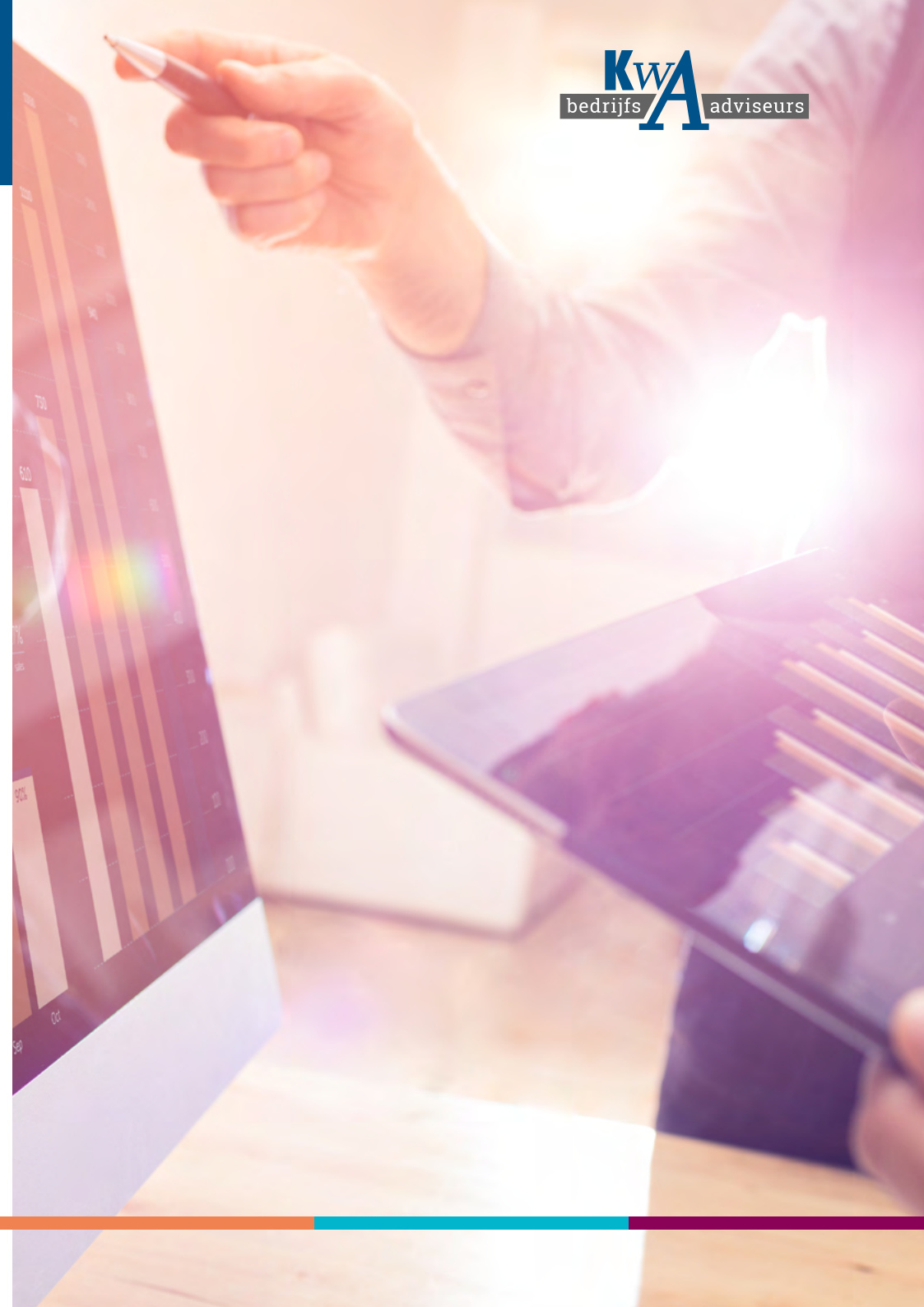
groeiambities

Omzet 2020	8,5 M euro
Omzet 2019	8,1 M euro
Omzet 2018	6,9 M euro
Omzet 2017	6,6 M euro
Omzet 2016	6,5 M euro
Omzet 2015	6,2 M euro

Investeren

Met deze omzet is uiteindelijk een uitstekend netto resultaat behaald en hebben wij daarnaast in 2020 kunnen investeren in onze strategische groei en in onze medewerkers.

Projecten bij klanten

KWA werkt met diverse klanten aan mooie projecten. Hieronder een aantal projecten. Meer projecten vindt u op onze [website](#).

Update risico-inventarisatie en -evaluatie Van Ginkel Groep

Bij de Van Ginkel Groep werd de laatste risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) naar arbeidsomstandigheden in 2016 uitgevoerd. Hoog tijd dus voor een update.

Jan van Loon is manager Q-HSE bij Van Ginkel en legt uit: "Door verschillende ontwikkelingen en organisatiewijzigingen én de wens om inzicht in compliance in arbeidsomstandigheden, was er behoefte ontstaan aan een actualisatie van de RI&E en het Plan van Aanpak. Hierbij wilde de directie dat er met een kritische blik naar de organisatie gekeken werd door een externe onafhankelijke partij, met aansluitend inhoudelijke ondersteuning."

Energiebesparing bij kaasfabriek FrieslandCampina

FrieslandCampina werkt aan een vermindering van de energiebehoefte in de hele zuivelketen. Dit betekent dat fabrieken met productieprocessen ernaar streven om ieder jaar minder energie en minder water te verbruiken.

Een van de kaasfabrieken van FrieslandCampina heeft vanwege dat streven besloten om de utilities voor de warmte- en koudevraag te vervangen en te optimaliseren. De indampinstallatie wordt vervangen door een zogeheten RO, dat is omgekeerde osmose, een membraaninstallatie. Dit moet leiden tot flinke energiebesparingen.

Vergunningen regelen voor innovatieve farmaceutische bedrijven

Pivot Park in Oss is in 2012 opgericht om innovatieve farmaceutische bedrijven uit de hele wereld de optimale Europese locatie te bieden. Vandaag helpt deze wetenschaps-campus beginnende ondernemers, snelgroeiende scale-ups en marktleiders bij hun volgende stappen in de ambitie om de gezondheid wereldwijd te verbeteren. Inmiddels zijn er nu zo'n zestig bedrijven gevestigd op het Pivot Park en groeit zij uit haar jasje. Er zijn om die reden grootse plannen om uit te breiden en er worden de komende jaren nieuwe gebouwen neergezet. KWA ondersteunt bij de vergunningverlening.

Makeonline: NIZO is vanaf prille begin erbij

NIZO Food Research was vanaf het prille begin één van de gebruikers van **Makeonline** (toen nog MakeClear). Koen Herder, Team Leader General Services bij NIZO, is enthousiast gebleven: "Ik onderhoud nauw contact met KWA, eigenlijk voor al onze vragen op het gebied van water, energie, bodem, geluid en milieu. Daarnaast gebruiken we **Makeonline**. Niet alleen voor het bijhouden van de wijzigingen in wet- en regelgeving, maar ook voor de borging van de voorschriften uit onze vergunning en de bepalingen uit het

Activiteitenbesluit milieubeheer." NIZO uit Ede is een toonaangevend bedrijf in contractonderzoek voor betere voeding en gezondheid. Met haar expertises en oplossingen helpen ze hun klanten om superieure producten en processen te verbeteren en te ontwikkelen. Bij NIZO gaat de nieuwe Omgevingswet spelen, net zoals bij alle bedrijven in Nederland. De geplande datum voor inwerkingtreding is nu 1 januari 2022. Het is aan te raden nu al met de voorbereidingen op deze wet te beginnen. Onder de nieuwe Omgevingswet

wordt niet meer gesproken over het begrip 'inrichting', daarvoor in de plaats komt het begrip 'milieubelastende activiteit'.

Bedrijven worden dan gezien als een verzameling van één of meer milieubelastende activiteiten, waarbij elk van deze milieubelastende activiteiten vergunningplichtig kan zijn. In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) is een opsomming gegeven van de verschillende milieubelastende activiteiten.

"Wij willen ons voorbereiden op de toekomst, daarom voert KWA de Omgevingswetcheck uit voor NIZO", zegt Koen, "met deze check maakt KWA inzichtelijk welke milieubelastende activiteiten conform het Besluit activiteiten leefomgeving bij NIZO worden onderscheiden en in hoeverre dit gevolgen heeft voor onze huidige vergunningplicht." Zelf verdiepte Koen zich ook in de materie door deelname aan de KWA-cursus Omgevingswet.

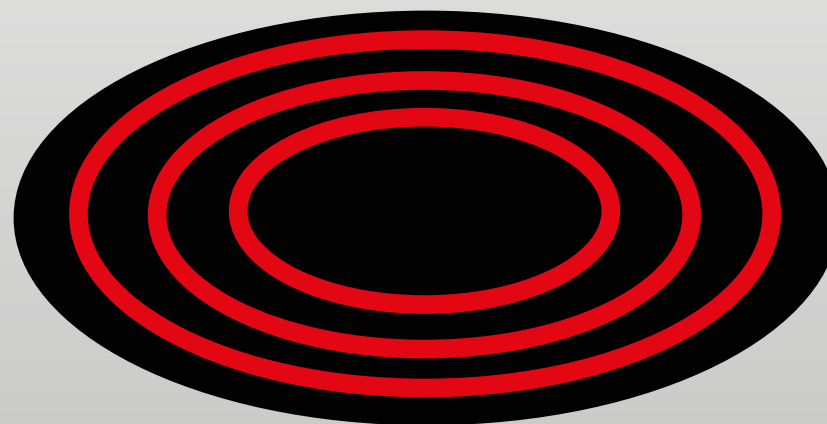
Elektrificatie op grote schaal

Adviseur Berry de Jong helpt een producent uit de voedingsmiddelenindustrie bij de subsidieaanvraag om van het gas af te gaan. “Een uniek project en de eerste in zijn soort”, zegt hij.

Berry legt uit hoe het proces nu gaat: “In het droogproces worden grote hoeveelheden verwarmde lucht gebruikt. Die energie verdwijnt zo door de schoorsteen naar buiten. Er gaan miljoenen kuub gas doorheen per jaar.”

Zonde dat stoken voor de buitenlucht. Door te elektrificeren en helemaal van het gas af te gaan wordt veel energie bespaard en kan een duurzaam product op de markt worden gebracht. Over zijn rol: “Ik ben bezig deze businesscase te optimaliseren, zet de kosten en baten goed neer en begeleid de SDE++-subsidieaanvraag. Wat ik bijzonder

vind, is dat dit bedrijf hierbij echt een voorloper is. Ze kozen voor KWA, omdat wij brede ervaring hebben in deze trajecten, met kennis van businesscases, techniek en subsidieaanvragen. Ook hebben we eerder geholpen met een onderzoek naar energiebesparing en de verplichtingen van de Europese CO₂-emissiehandel (ETS).”

Veiligheidsprotocollen in coronatijd

De grootste invloed in 2020 op ons allemaal was ongetwijfeld de coronapandemie. Ook bij KWA. Onze medewerkers werken nu vooral thuis, wij organiseren onze bijeenkomsten online en het allerbelangrijkste: we adviseren onze klanten over maatregelen rondom de pandemie. Hier praten Jildou de Jong (Arbo en Veiligheid) en Wobbe van den Kieboom (Energie en Procestechniek) over door. Wat betekenen de maatregelen voor u?

“Het belangrijkste is een coronaprotocol te hebben. Daarin staat precies omschreven hoe het desbetreffende bedrijf de maatregelen toepast. Denk aan een productielijn waar mensen naast elkaar staan, met of zonder spatschermen, mondkappen, of de grootte van de werkploegen aanpassen. Zie ook coronaprotocolen.nl. Corona moet daarnaast als risico gedefinieerd staan in het bedrijfs-RI&E-dossier. Dat vindt ook de inspectie SZW. KWA heeft zogeheten kerndeskundigen in dienst, met certificering, die RI&E's mogen toetsen. Het belangrijkste is het besmettingsgevaar te beheersen.

Speciaal aandacht voor de bedrijfshulporganisatie (bhv): zo wordt afgeraden om nog mond-op-mond-beademing toe te passen. Bhv'ers moeten wel hun vaardigheden blijven trainen, dat kan ook online is nu ervaren. Met minder mensen op kantoor moet wél goed in de gaten gehouden worden of er nog wel voldoende bhv'ers rondlopen.” >>

Ventilatie in coronatijd

“Wat mij opviel bij het begin van de coronapandemie is dat veel bedrijven hun recirculatiesystemen helemaal uit hadden gezet. Waarom? Ventilatiesystemen kunnen koelen en verwarmen. Verwarmen van verse buitenlucht kost veel energie, dus recirculeren van lucht is wat dat betreft gunstiger. Het kan ook besmetting bevorderen, dat is die hele discussie over aerosolen. Vandaar dat veel bedrijven de recirculatie hadden uitgezet. Met koud weer wordt de verwarming aangezet en kunnen systemen soms niet voldoende warmte leveren met alleen verse buitenlucht. Naar onze mening heeft het uitzetten van die recirculatie in bedrijfs-hallen niet zoveel nut, qua besmettingen. Luchtcirculatie is er immers sowieso door bijvoorbeeld een verschil in temperaturen in grote ruimten. Als daar iemand besmet is, kan een virus ook de hal rondgaan. Kijk dus goed naar je eigen situatie en schat het risico in, KWA kan daarmee helpen.

Goed is de grotere aandacht voor gezonde binnenlucht. In het verleden kwam ik weleens situaties tegen waarin een ventilatiesysteem helemaal niet werd onderhouden of uit stond vanwege het lawaai. Dat kan natuurlijk niet. Geef ventilatie aandacht bij ontwerp, realisatie, commissioning (inbedrijfstelling) en onderhoud. En houd altijd de basisadviezen in ere: handen wassen, afstand houden, mondkapje op, bij ziekte thuis blijven, en eventueel laten testen van medewerkers.”

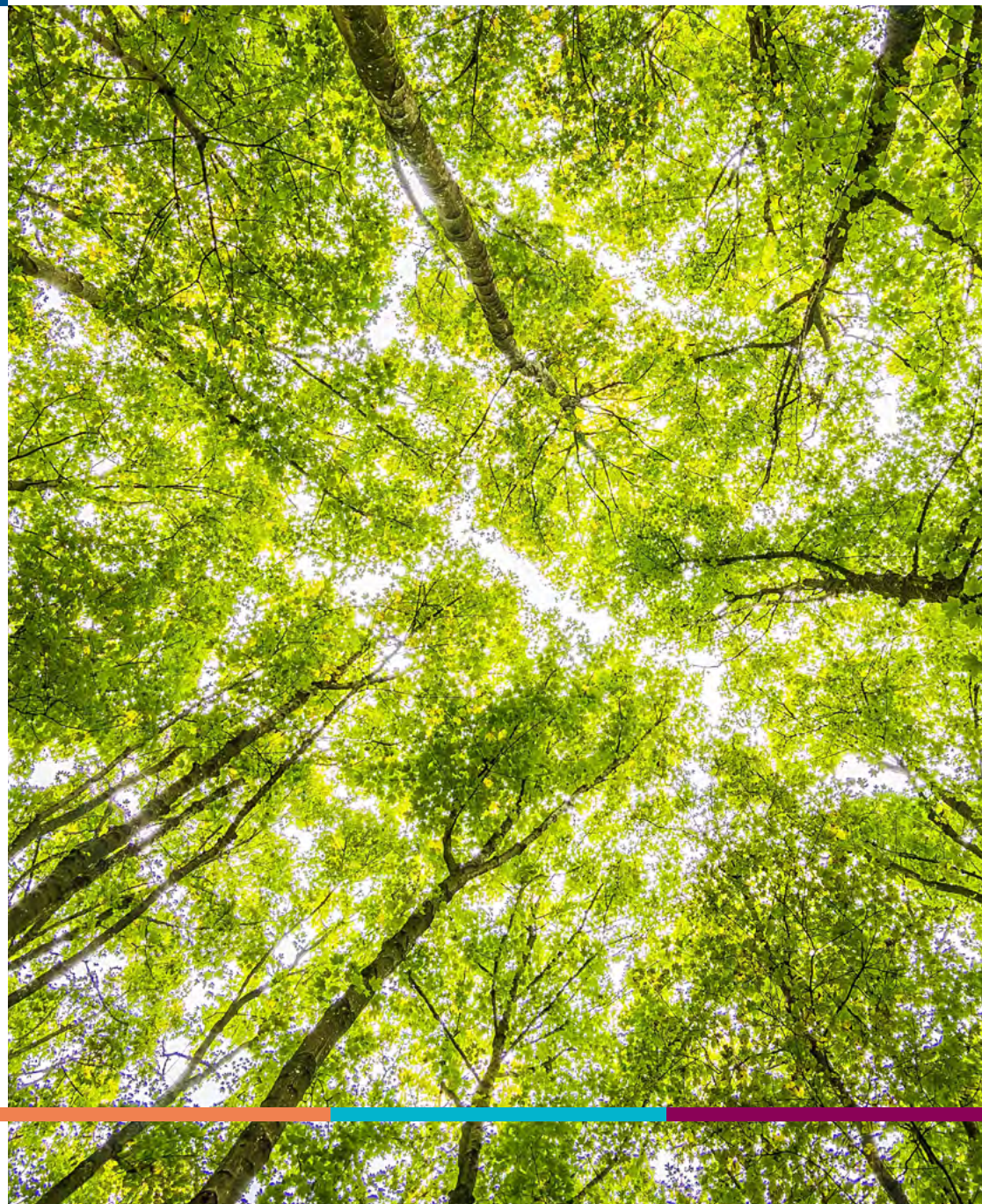

Stikstofuitstoot zet stempel op 2020

De stikstofuitstoot, en het verbod daarop, zette zijn stempel op 2020 en fors ook. Samen met adviseur Martin van der Slik blikken we terug. “Er is nog steeds veel onduidelijk en er zijn de nodige obstakels voor bedrijven, en dat is zeer lastig. Toch kijken we bij KWA wat er nog wél mogelijk zou zijn”, concludeert hij.

U weet het inmiddels al wel: in mei 2019 zette de Raad van State een streep door het Programma Aanpak Stikstof (PAS). Dat betekent concreet dat bedrijven voor elke activiteit waarbij stikstof (NO_x of NH_3) depositie in een Natura 2000-gebied vrijkomt, toestemming moet hebben. Daarmee kwam er direct een stop op alle nieuw- bouw- en uitbreidingsplannen van industrie,

woningbouw en infrastructurele werken. Martin: “Ook al is er maar sprake van de kleinst mogelijke toename, 0,01 mol/ha/jaar, dat is dan al te veel. De norm is geen enkele toename.” Het is nogal deprimerend. Is er toch een sprankje hoop te ontdekken? Martin denkt mee: “De mogelijkheden zijn beperkt. Bouwprojecten opdelen bijvoorbeeld, de bijdrage per project is dan mogelijk klein genoeg. Het betekent veel uitzoek- en rekenwerk in de rekentool AERIUS. AERIUS is een onzekere factor, er verschijnt regelmatig een nieuwe versie en de wijzigingen zijn niet altijd inzichtelijk. Met weer een ander resultaat tot gevolg. Bij KWA blijven we inventief en helpen we onze klanten met de uiteindelijke toestemming om te bouwen. Een kwestie van lange adem. Voor 2021 komt er misschien ruimte door het nieuwe besluit stikstofreductie en natuurverbetering.”

Emissiehandel laat trend naar beneden zien

Met ETS (Emissiehandel) wil de EU de uitstoot van broeikasgassen verminderen. Vragers en aanbieders handelen in emissierechten. Zo kunnen doelstellingen in de CO₂-uitstoot worden gehaald. KWA ondersteunt op allerlei manieren bedrijven bij hun ETS.

Adviseur Bart Simons legt uit: "Nieuw rondom de ETS is het verplichte monitoringsplan om gratis emissierechten te verkrijgen. In 2021 zijn bedrijven verplicht dit te monitoren en een activiteitenverslag in te vullen. KWA ondersteunt hierbij. We helpen het plan opstellen, bewaken de voortgang en de deadlines, doen meldingen, rekenen door enzovoorts."

En over dat doorrekenen: "We zien wel een verschil tussen de cijfers op papier en de fysieke installatie. Dat is ook een werkelijkheid. Tot slot dit: in november 2020 zijn de documenten voor de Europese benchmark gratis emissierechten gepubliceerd. Concreet betekent dit dat bedrijven behoorlijk minder uitstootrechten krijgen. Een financiële motivatie dus om met ETS aan de slag te gaan", besluit Bart.

160 energieaudits uitgevoerd

KWA heeft in 2020 voor ruim 160 bedrijven een EED-energieaudit uitgevoerd. Het totale energieverbruik in 2019 voor deze 160 bedrijven was circa 29 PJ. De maatregelen die in de EED-rapportages zijn geïdentificeerd, hebben een besparingspotentieel van 7,7 PJ ofwel 26% van het totale energieverbruik (circa 146.000 huishoudens).

De maatregelen betreffen onder andere energie-efficiency, warmteterugwinning, procesoptimalisatie, procesinnovatie (sorptiondrogen en membraantechnieken), duurzame energieopwekking (geothermie, biomassa en zon) en elektrificatie (e-boiler, warmtepompen en mechanische damp-recompressie). Bijzonder detail: KWA heeft 80% van de zuivelproductielocaties in Nederland geaudit.

Kennisdeling

KWA gelooft in kennisdelen, daar wordt iedereen beter van. Daarom organiseerde KWA ook in 2020 regelmatig externe en interne bijeenkomsten, trainingen en cursussen. Na maart, met de komst van het coronavirus, vooral digitaal. In 2020 heeft KWA bijna 50 (online) bijeenkomsten georganiseerd.

Daarnaast zijn 5 informatienetwerken voor bepaalde doelgroepen. Deze informatie-netwerkgroepen zijn de KAM contactgroep, Brzo werkgroep, Productiewerkgroep procesindustrie en de Productiewerkgroep. In 2020 hebben onze medewerkers bijna 100 artikelen op de KWA-website gezet en artikelen gepubliceerd in verschillende (vak)bladen op websites. 2 keer per jaar maken we het klantenmagazine de KWAdrانت, zowel op papier als digitaal. Dat een papieren versie nog steeds gewaardeerd wordt, merken we aan de reacties. Ook is onze website vernieuwd, zodat klanten en geïnteresseerden nog sneller en beter hun informatie vinden. Ook onze [LinkedIn bedrijfspagina](#) wordt steeds beter gevonden.

Coronapandemie en de invloed op KWA

Ook bij ons had en heeft de coronapandemie invloed. Vanaf maart gingen zo goed als alle medewerkers vanuit huis werken. We wisten vanaf maart onze bijeenkomsten en trainingen om te buigen naar online sessies. En een geluk bij een ongeluk: dat werd en is een succes. Veel meer aanmeldingen voor bijvoorbeeld webinars dan we gewend waren. Daarom werd er speciale software aangeschaft om onze kennis nog beter over het voetlicht te brengen. Inhoudelijk wordt er ook kennis over corona gedeeld.

Op een speciale [websitepagina](#) staat allerlei informatie over de coronapandemie in relatie tot onze vakgebieden. Artikelen over arbozaken, bedrijfsprotocollen, bedrijfscontinuïteits-management en ventilatie. Over dat laatste onderwerp ventilatie ging adviseur Wobbe van den Kieboom in gesprek met andere deskundigen voor een [artikel](#) in NRC.

KAM
contactgroep

secretariaat@kamcontact.nl
www.kamcontact.nl

Brzo
werkgroep

secretariaat@Brzowerkgroep.nl
www.Brzowerkgroep.nl

PWGP
productiewerkgroep
procesindustrie

secretariaat@pwgp.nl
www.pwgp.nl

PWG
productiewerkgroep

secretariaat@productiewerkgroep.nl
www.productiewerkgroep.nl

BNET
bedrijvennetwerk
energietransitie

bnet@kwa.nl
www.bedrijvennetwerkenergietransitie.nl

Nieuwe kansen benutten dankzij Makeonline

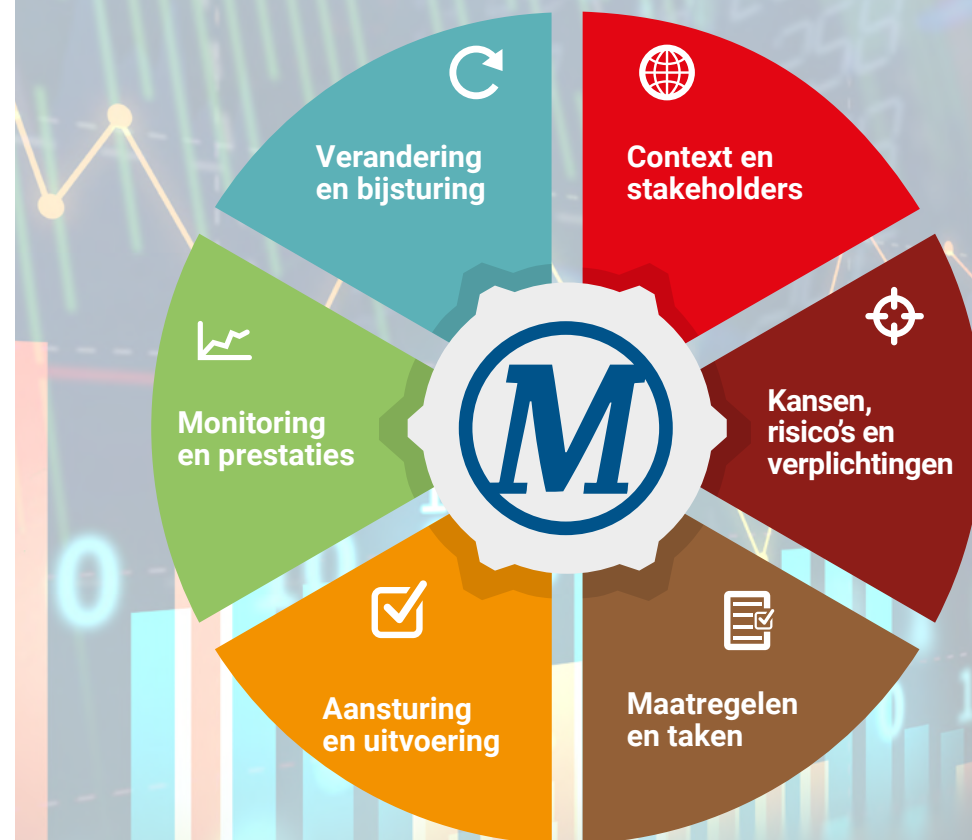
2020 was in alle opzichten een bijzonder jaar. De economische omstandigheden leidden bij sommige bedrijven tot zware tijden of juist nieuwe kansen. En het thuiswerken maakte dat veel bedrijven intensiever gebruik maakten van online tools, zoals **Makeonline**.

Dit hebben we onder andere gemerkt aan het aantal inhoudelijke vragen die gesteld werden over wetwijzigingen over bijvoorbeeld werkbakken of werkplatformen, de impact van de CO₂-heffing en de EED-audit. Daarnaast kregen we ook regelmatig vragen over het werken met het programma, zoals over het monitoren van prestaties en het genereren van rapportages. Daarnaast speelden voor onze gebruikers belangrijke overkoepelende thema's zoals de energietransitie, circulaire economie en de komst van de nieuwe omgevingswetgeving.

Juist in uitdagende tijden is het aantoonbaar voldoen aan verplichtingen een noodzaak geworden. Daar kunnen we als **Makeonline** samen met de gebruikers elkaar bij helpen. Niet alleen om potentiële juridische risico's

te voorkomen, maar ook om nieuwe kansen te benutten, door het beter kennen van de wetgevende spelregels. Wat mag wel, waar liggen de kansen en hoe pakt u die? Dát wordt inzichtelijk dankzij **Makeonline**.

Het was fijn om ook in 2020 bedrijven, die in het verleden **Makeonline** gebruikten maar om diverse redenen zijn gestopt, toch weer te mogen verwelkomen. De combinatie van inhoud, de softwaremodules en de persoonlijke begeleiding van KWA-adviseurs biedt in goede en in slechte tijden steun bij grip op uw compliance.

CO₂-footprint KWA 2020

In 2020 is de footprint van KWA 116 ton CO₂. Dit is vergelijkbaar met 12 maanden elektriciteitsverbruik (grijs) van ongeveer 79 Nederlandse huishoudens*. We hebben in 2020 maar liefst 50 ton minder CO₂ uitgestoten in vergelijking met 2019.

Dit verschil valt te verklaren door de coronapandemie waardoor we bijna volledig zijn overgestapt op thuiswerken.

Wist u dat in 2020 ten opzichte van 2019:

- Het gasverbruik van ons kantoor met 4% is afgenomen en het elektriciteitsverbruik van kantoor met 18%.
- Onze CO₂-uitstoot van zakelijke kilometers met 47% is afgenomen.
- De CO₂-uitstoot van bedrijfswagens en brandstofgebruik kantoor is afgenomen met 4%.
- De CO₂-uitstoot van zakelijke kilometers, vliegverkeer, en elektriciteitsverbruik kantoor is afgenomen met 40%.
- De totale CO₂-uitstoot van KWA is afgenomen met 30%.

In 2020 was de opbrengst van onze zonnepanelen 3.123 kWh. Onze zakelijke kilometers maakten dit jaar maar 45% uit van onze totale CO₂-uitstoot. In 2019 was dit nog 63%.

* Gemiddeld elektriciteitsverbruik per huishouden per jaar: 2.765 kWh, bron Milieucentraal. 1.800 kWh is 1 ton CO₂.

Bedrijfsvoering

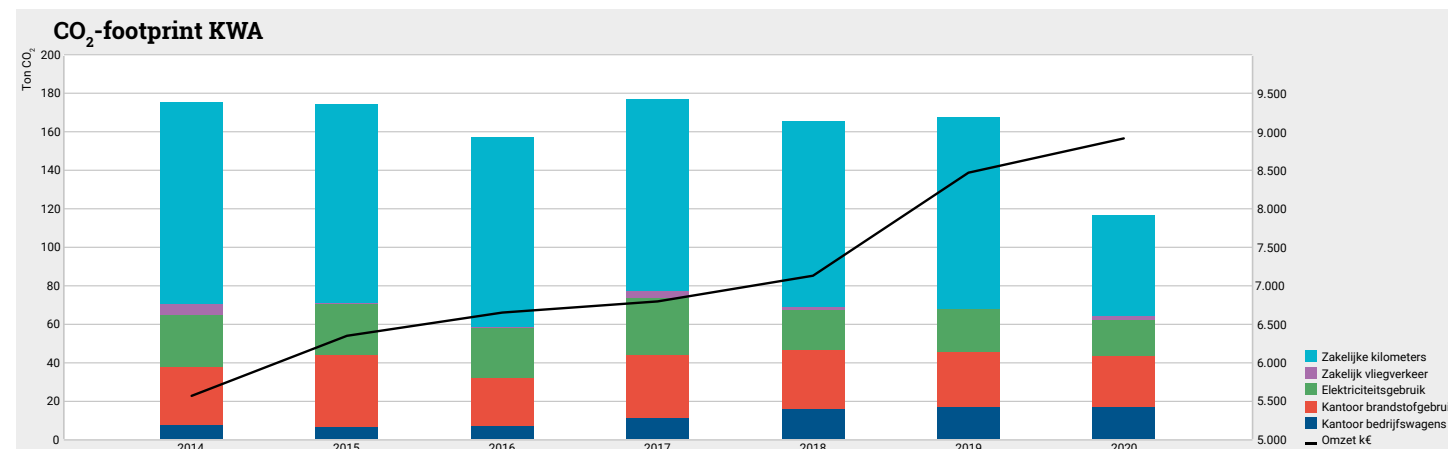
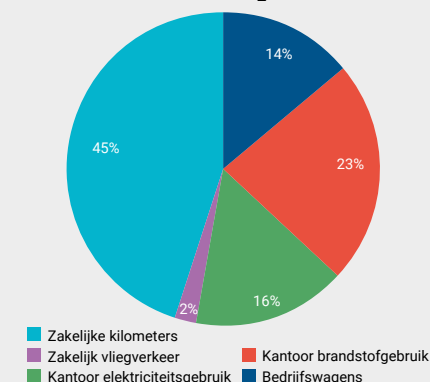
KWA heeft zichzelf verplicht om op 4 hoofdlijnen actief duurzaamheidsacties te ondernemen. Dit betekent dat voor elke hoofdlijn jaarlijks één of meerdere acties worden uitgevoerd. Deze hoofdlijnen zijn: klant, vervoer, kantoor en medewerker.

Doelstelling

Eind 2020 is er een speerpuntenplan Duurzaamheid opgesteld om duurzaamheidsacties concreet en actief in de organisatie te beleggen. Hierin bepalen we ook een langetermijnstrategie en monitoren we actief of we onze

duurzaamheidsambities gaan halen. Daarover meer in 2021.

CO₂-footprint 2020 totaal 116 ton CO₂

Energieverbruik kantoor

KWA monitort het energieverbruik op ons kantoor in Amersfoort nauwkeurig.

In 2020 hebben we circa 14.000 Nm³ gas en circa 33.000 kWh elektriciteit verbruikt. Dit staat gelijk aan 40% van onze totale CO₂-uitstoot. Onze elektriciteitsbehoefte is gedaald met 7.000 kWh ten opzichte van 2019. Dit is te danken aan reeds genomen energiebesparende maatregelen én corona, en dus minder mensen op kantoor.

KWA is geen eigenaar van het kantoorgebouw, dat een monumentenstatus heeft. Daarom wordt in overleg met de eigenaar van het pand gekeken hoe KWA tot een hoger energielabel kan komen. Op dit moment heeft het gebouw energielabel G.

Mobiliteit en corona

De coronapandemie heeft grote impact op de vervoersbewegingen van KWA'ers. Dit is terug te zien in onze CO₂-uitstoot. We zijn in 2020 volledig digitaal gaan werken en iedereen heeft inmiddels een volwaardig ingerichte thuiswerkplek. Arbo-adviseurs van KWA zijn op aanvraag bij collega's thuis geweest om adviezen te geven over de werkplek.

Ook zien wij een belangrijke actie voor KWA om, naar aanleiding van een intern mobiliteitsonderzoek, onze eigen duurzaamheidsdoelstellingen te actualiseren. Daarom komt er in 2021 een nieuwe koers voor onze duurzaamheidsdoelen.

Concentratie en motivatie in vitaliteitsprogramma

KWA en [Naredo Consultancy](#) gingen in 2020 samenwerken waarbij Naredo een online vitaliteitsprogramma voor werknemers heeft samengesteld.

Naredo vertelt hoe zij het 10-wekelijkse programma hebben ervaren: "In het najaar begonnen 22 gemotiveerde KWA'ers met de pilot van Naredo. Bij de 1e sessie, die wel voor wat spierpijn zorgde, zagen wij al wat voor leuke groep we mochten begeleiden. Na de 3e sessie kwam de mooiste verrassing: collega's wilden op maandag samen trainen, vanuit thuis. Het vertrouwen tussen de collega's, concentratie en motivatie stegen naarmate de pilot vorderde.

Een medewerker deed zelfs mee in haar vakantie. We bedanken iedereen en speciaal de officemanager voor het faciliteren, de waardevolle feedback en het sparren."

Een aantal collega's deed enthousiast mee met de [Ommetjes-app](#), waarmee dagelijks wandelen wordt gestimuleerd.

Bron foto: Hersenstichting.nl

Medewerkers

KWA'ers vinden duurzaamheid thuis belangrijk. We geven wat voorbeelden als inspiratie. In 2020 hebben onze medewerkers...

**Zonnepanelen
geïnstalleerd**

**Hun tuin
vergroend**

**Afval
gecomposteerd**

**Een kerstboom
geleased die
na kerst weer
wordt geplant**

**Materiaal
hergebruikt
en afval
gescheiden**

**Duurzaamheid mee-
genomen bij verbouwing
van hun woning**

**Een energiezuinige of
energie neutrale woning
gekocht**

**Minder de auto gebruikt
en meer gewandeld en
gefietst**

**CO₂ gecompenseerd voor
het gebruik van diesel**

**Elektrische
auto gereden**

In 2020 heeft KWA de oude laptops door nieuwe vervangen. De afgeschreven hardware is aan de ICT-Kringloop in Zwolle gedoneerd. De organisatie was er blij mee. De oude laptops en pc's werden door de medewerkers van ICT-Kringloop van harde schijven en Windows voorzien, en dat vonden ze een mooie klus én goed voor het milieu.

KWA ondersteunt goede doelen in Afrika

Jaarlijks stelt KWA € 5.000 beschikbaar voor besteding aan goede doelen.

In 2020 is hiervoor budget uit 2018

en 2019 overgemaakt naar de

[Van Doorn Stichting](#) voor het

ondersteunen van 2 projecten.

Een medewerker van KWA is financieel adviseur bij deze stichting.

Er ging € 5.000 naar een ambachtsschool in Kameroen.

Er werden extra gereedschappen en trainingsmateriaal van aangeschaft voor de opleidingen hout- en metaalbewerking. Een ambachtsschool in Tanzania wist door een schenking van € 5.000, via de stichting, computers, printers en een modem aan te schaffen, zodat het lokaal voor de computerlessen volledig kon worden ingericht.

[Download hier de nieuwsbrief](#)

Europese Green Deal: grote ambities

De Europese Green Deal is een routekaart om de economie van de EU te [verduurzamen](#). Op alle beleidsdomeinen is in een actieplan voorzien om de klimaat- en milieuproblemen aan te grijpen. De Green Deal streeft naar een klimaatneutrale EU in 2050 en de vervuiling moet tot nul worden teruggebracht.

Om deze doelstelling te bereiken zijn diverse inspanningen van de Europese Commissie nodig. Zo gaat de Europese Commissie een EU-Actieplan voor een nul-vervuilingsambitie voor lucht, water en bodem opstellen en de duurzame energie-doelstellingen aanscherpen.

Europese wetgeving is een richtlijn voor nationale wetgeving en biedt daarom inzicht in wat op Nederland afkomt aan wet- en

regelgeving. De nieuwe Green Deal beoogt een reductiedoelstelling van tenminste 55% in 2030, terwijl dat voor het Klimaatakkoord van Nederland 49% is. Dit overkoepelende Europese programma moet nog worden vertaald naar binnenlands beleid, maar duidelijk is wel dat de Nederlandse inspanningen nog meer geïntensiveerd moeten worden. Meer dan 220 Nederlandse bedrijven zeggen steun toe om duurzaamheid als fundament mee te nemen in de Covid-19 herstelplannen met de EU Green Deal als onderdeel. Dat statement uit 2020 is afkomstig van de Dutch Sustainable Coalition.

KWA volgt de ontwikkelingen in wet- en regelgeving op de voet en adviseert onder andere de industriële brancheorganisaties over de impact op strategisch niveau en meer dan 300 bedrijven over de concrete wijzigingen met **Makeonline**. KWA richt zich in het licht van al deze ontwikkelingen in 2021 op onder andere de speerpunten: verduurzaming, projectsupport en realisatie, omgevingswet, energietransitie en duurzame inzetbaarheid.

Verantwoording

Verslaggevingprincipes

De informatie in dit verslag heeft betrekking op de periode 1 januari 2020 tot en met 31 december 2020. Deze Terugblik wordt jaarlijks uitgebracht.

Reikwijdte

Deze Terugblik beschrijft de activiteiten van KWA Bedrijfsadviseurs B.V., gevestigd in Amersfoort.

Materialiteit

Deze uitgave bevat informatie over de economische, sociale en milieuprestaties van KWA. Met behulp van een materialiteitsmatrix zijn de meeste materiële kwesties van de organisatie geïdentificeerd en geselecteerd. Ook de informatiebehoefte van stakeholders is hierin meegewogen.

Nauwkeurigheid en betrouwbaarheid

De data voor de gerapporteerde milieu- en sociale prestatie-indicatoren zijn verzameld en verwerkt. De weergegeven cijfers zijn gebaseerd op gemeten waarden.

Colofon

Samenstelling Terugblik:

Bas Oldenhof
Daniela ter Borg
Ellen Blok
Marlene Huijjer

Vormgeving en illustraties:

CXN © 2021